

Sygn. akt III AUa 297/15

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

SSA Beata Michalska

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 października 2015 r. w Ł.

sprawy **K. G.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowej w T.**

o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji K. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 grudnia 2014 r. sygn. akt VIII U 2190/14

**oddala apelację.**

**Sygn. akt: III AUa 297/15**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie K. G. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 29 kwietnia 2014 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący K. G., urodzony (...), złożył w dniu 7 kwietnia 2014 r. wniosek o emeryturę rolniczą. Z dokumentów załączonych do wniosku wynika, że wnioskodawca okresie od:

- 5 listopada 1970 r. do 22 sierpnia 1974 r. pracował w Wojewódzkiej (...) w Ł.,
- 15 grudnia 1986 r. do 13 lipca 1987 r. był zatrudniony w Gminnym Ośrodku (...) w Z.,
- 2 lutego 1988 r. do 17 września 1988 r. był zatrudniony w Gminnym Ośrodku (...) w D.,
- 1 października 1988 r. do 31 grudnia 1988 r. był zatrudniony w Urzędzie Gminy B.,
- 17 stycznia 2005 r. był ubezpieczony jako domownik w gospodarstwie rolnym (...).

Wnioskodawca udowodnił łącznie 14 lat, 6 miesięcy i 4 dni podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu.

Matka wnioskodawcy I. G. był właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,27 ha, położonego we wsi Z., gmina Z.. W okresie od dnia 1 stycznia 1979 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. objęta była ubezpieczeniem społecznym rolników oraz opłacała składki na (...). W 1989 roku, aktem notarialnym nr 1227/89 z dnia 26 czerwca 1989 roku, gospodarstwo zostało przekazane córce A. J..

Wnioskodawca w okresie od 8 maja 1970 r. zameldowany był w Ł. przy ul (...), a od 10 września 1998 r. do 15 grudnia 2005 r. zameldowany był w miejscowości, gdzie znajdowało się gospodarstwo rolne rodziców.

Od roku 1977, po śmierci ojca, odwołujący często przyjeżdżał do matki i pomagał jej w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, czasami nawet nocował. Jego siostra przyjeżdżała w weekendy i pomagała również matce.

Ubezpieczony, w czasie gdy przebywał u matki, udzielał się społecznie na terenie gminy w ramach Ligi (...), czy Straży Pożarnej. Po przepisaniu ziemi na siostrę, wnioskodawca wydzierżawił od niej ziemię i hodował jedwabniki. Umowa dzierżawy nie była nigdzie zarejestrowana. Wszelkie opłaty i podatki były opłacane na nazwisko A. J. i skarżący w żadnym okresie przed styczniem 2005 r. nie był zgłoszony do ubezpieczeń rolniczych, ani jako domownik, ani rolnik – posiadacz gospodarstwa rolnego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 kwietnia 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. odmówił K. G. prawa do emerytury rolniczej, bowiem nie udokumentował on wymaganego okresu ubezpieczenia, tj. 25 lat, wykazując jedynie 14 lat, 6 miesięcy i 4 dni. Organ wyjaśnił, że brak jest podstaw do zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki I. G. od dnia 1 stycznia 1977 r. do dnia 31 grudnia 1986 r., ponieważ nie można w tym okresie uznać wnioskodawcy za domownika, gdyż nie zamieszkiwał na terenie przedmiotowego gospodarstwa rolnego, a ponadto od 1 stycznia 1983 r. nie podlegał ubezpieczeniu rolników indywidualnych i członków ich rodzin, a więc brak podstaw do przyznania prawa do emerytury rolniczej.

Powyższe ustalenia faktyczne doprowadziły Sąd meriti do przekonania, że odwołanie jest niezasadne, gdyż K. G. nie spełnia przesłanek do przyznania emerytury rolniczej, z uwagi na brak wymaganego stażu ubezpieczeniowego (wnioskodawca posiada 14 lat, 6 miesięcy i 4 dni, zamiast wymaganych 25 lat). W ocenie Sądu Okręgowego, trudno przyjąć, że K. G. pracował w gospodarstwie rolnym matki jako domownik, skoro brak jest jednoznacznych dowodów, że faktycznie z nią mieszkał i pracował stale, codziennie w tym gospodarstwie rolnym. Z treści zeznań świadków wynika bowiem, iż przyjeżdżał i pomagał matce w pracy w gospodarstwie rolnym, czasami nocował, a to oznacza, że była to doraźna pomoc, a nie stała praca, tym bardziej że mieszkał w tym czasie i był zameldowany w Ł., miał żonę i małe dziecko. Trudno przyjąć, że zostawił swoją rodzinę i zamieszkał z matką. Ponadto, w aktach rentowych znajduje się zaświadczenie wydane przez Urząd Gminy w Z. z 30 grudnia 1981 r., z treści którego wynika, że G. I. posiada 66 lat, jest osobą samotną i pozbawioną opieki. Zaświadczenie to niewątpliwie zaprzecza twierdzeniom wnioskodawcy i jego siostry o stałej pracy w gospodarstwie rolnym.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pełnomocnik K. G., zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez:

a) dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i odmowę wiarygodności zeznaniom świadków A. J. i wnioskodawcy w sytuacji, gdy z całości materiału dowodowego wynika, iż korelują one z zeznaniami świadków S. G., U. L. i przedstawionymi w sprawie dokumentami,

b) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym polegająca na przyjęciu, iż wnioskodawca po śmierci ojca, tj. po roku 1977, jedynie często przyjeżdżał do matki i pomagał jej w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, czasami nocował, i że oznacza to, iż była to pomoc doraźna, a nie stała praca i pobyt w sytuacji, gdy zeznania wszystkich świadków w sprawie, dokumenty złożone do akt sprawy i działalność społeczna wnioskodawcy w miejscowości Z. wskazują na stałą obecność i pracę wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym matki,

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 35 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż podleganie ubezpieczeniu społecznemu od 1 stycznia 1983 r. zależy od opłacania składek, a nie następuje z mocy samego prawa.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł także odwołujący osobiście, zarzucając:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie oceny dowodów w sposób całkowicie dowolny, nieszczechstronny, z pominięciem dowodów z przedłożonych dokumentów, dowolnej oceny zeznań świadków, w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania,

2) naruszenie prawa materialnego, w szczególności poprzez niezastosowanie przepisów art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 6 i 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz decyzji organu rentowego z dnia 29 kwietnia 2014 r. i przyznanie mu prawa do emerytury rolniczej.

#### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca K. G. spełnia przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do emerytury rolniczej w trybie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704 ze zm.).

Stosownie do treści przepisu art. 19 ust. 1 cytowanej ustawy, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny, który w przypadku wnioskodawcy wynosi 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresów ubezpieczenia wymaganych w art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- a) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 - 1990;
- b) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- c) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Poza sporem było, że wnioskodawca legitymował się okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wynoszącym 14 lat, 6 miesięcy i 4 dni, a nadto domagał się zaliczenia do tego stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 1 stycznia 1977 r. do dnia 31 grudnia 1986 r.

W tak zakreślonym obszarze sporu Sąd Apelacyjny w pełni podziela prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji i ocenę prawną zebranego w sprawie materiału dowodowego, przyjmując je całkowicie za własne. Wbrew stanowisku apelującego, w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia prawa materialnego.

Trafnie zauważył Sąd pierwszej instancji, że w sprawie brak jest jednoznacznych dowodów potwierdzających pracę w gospodarstwie rolnym matki jako domownik. Przeprowadzone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca, co prawda pomagał swojej matce w pracy w gospodarstwie rolnym, jednakże miało to postać pomocy doraźnej. Trudno bowiem przyjąć, iż odwołujący posiadający na utrzymaniu rodzinę i stałe miejsce zameldowania w Ł., zostawił swoją rodzinę i zamieszkał z matką, by wykonywać prace w gospodarstwie. Powyższe potwierdza także zaświadczenie wydane przez Urząd Gminy w Z. z dnia 30 grudnia 1981 r., z którego wynika, że I. G. była w tym czasie osobą samotną i pozbawioną opieki.

Nie można zgodzić się także z zarzutem apelującego, iż Sąd I instancji błędnie przyjął, iż podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 1 stycznia 1983 r. zależy od opłacania składek, a nie następuje z mocy prawa. Jak już wyżej wskazano, do okresów ubezpieczenia wymaganych w art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się, m.in. okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 - 1990. Zgodnie z przepisem art. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 24 poz. 133 ze zm.), ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych obejmowało rolników prowadzących gospodarstwa rolne i domowników pracujących w gospodarstwie rolnym. Z przepisu art. 44 ust. 3 tej ustawy wynikał obowiązek opłacania składek za domowników. Stosownie do treści tego przepisu, obowiązek opłacania składki za domowników powstawał od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym osoby te podjęły pracę w gospodarstwie rolnym, a ustawał z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym przestały pracować w gospodarstwie.

Trafna jest także uwaga poczyniona przez Sąd meriti w treści uzasadniania zaskarżonego wyroku, że nawet gdyby przyjąć, iż w okresie do dnia 1 stycznia 1983 r. wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym matki jako domownik, to zaliczenie tego okresu dałoby łącznie 20 lat, 6 miesięcy i 4 dni okresów ubezpieczenia, a więc i tak wnioskodawca nie osiągnąłby wymaganego 25 – letniego stażu ubezpieczeniowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie ulega najmniejszej wątpliwości, że K. G. nie podlegał od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 2004 roku ubezpieczeniom społecznym rolników i nie opłacał składek za ubezpieczenie rolnicze. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do zaakceptowania forsowanej przez skarżącego tezy, iż dzierżawił on od dnia 30 grudnia 1989 r., od swojej siostry A. J., gospodarstwo rolne. Dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy jednoznacznie wskazują, że po pierwsze, odwołujący nie zarejestrował powołanej umowy dzierżawy w ewidencji gospodarstw rolnych lub księgach podatkowych Urzędu Gminy w Z., po wtóre nie opłacał podatku gruntowego, a nadto nie był objęty ubezpieczeniem społecznym rolników jako dzierżawca i nie opłacał składek, a jak już wyżej wskazano, zaliczenie późniejszego okresu (tj. od 1 stycznia 1983 r.) do stażu ubezpieczeniowego, uzależnione jest od podlegania ubezpieczeniu i opłacania składek.

Reasumując, prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanek do przyznania emerytury rolniczej, z uwagi na brak wymaganego 25 – letniego stażu ubezpieczeniowego.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem, a apelacja jako niezawierająca usprawiedliwionych zarzutów, na zasadzie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.